

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej udziału Wspólnoty w programie badawczo-rozwojowym mającym na celu wsparcie MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, podjętym przez kilka państw członkowskich

COM(2007) 514 wersja ostateczna — 2007/0188 (COD)

(2008/C 224/04)

Dnia 11 października 2007 r., działając na podstawie art. 172 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Rada Unii Europejskiej postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej udziału Wspólnoty w programie badawczo-rozwojowym mającym na celu wsparcie MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, podjętym przez kilka państw członkowskich

Dnia 25 września 2007 r. Prezydium Komitetu powierzyło przygotowanie opinii w tej sprawie Sekcji Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 445. sesji plenarnej w dniach 28 i 29 maja 2008 r. (posiedzenie z dnia 29 maja 2008 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Claudio CAPPELLINIEGO na sprawozdawcę generalnego i przyjął jednomyślnie następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenie

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES), który popiera cele wspólnego programu Eurostars, podkreśla konieczność uwzględnienia różnych kategorii, rozmiarów i sektorów MŚP podczas przyjmowania nowych unijnych polityk badawczo-rozwojowych i innowacyjnych oraz programów nastawionych i ukierunkowanych na potrzeby MŚP w zakresie innowacji.

1.2 EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek państw członkowskich o przyjęcie wspólnego programu Eurostars, mającego na celu wsparcie tak zwanych „MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju” oraz zauważa, że program taki powinien być otwarty dla wszystkich MŚP z krajów, które do niego przystępują i które wyrażają chęć uczestnictwa w procesach innowacyjnych.

1.3 EKES podkreśla konieczność określenia narzędzi umożliwiających zaangażowanie w program wszystkich państw członkowskich uczestniczących w programie EUREKA, które nie są objęte wspólnym programem Eurostars.

1.4 EKES wyraża obawy związane z kryterium kwalifikowalności do wspólnego programu Eurostars⁽¹⁾, które ogranicza możliwość uczestnictwa do tych MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, które „inwestują 10 % lub więcej pełnych etatów lub rocznego obrotu w działalność badawczą”. Nawet jeśli ograniczenie to stosuje się jedynie do MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, które zgłaszają projekt (liderów projektu) definicja MŚP prowadzącego działalność w zakresie badań i rozwoju oparta jest na skodyfikowanych wskaźnikach, nieuwzględniających różnorodne rodzaje „wiedzy nieskodyfikowanej”⁽²⁾, podczas gdy dla procesów

wysoce innowacyjnych w wielu wypadkach wyraźnie charakterystyczna jest wiedza ukryta⁽³⁾.

1.5 EKES powtarza zatem zasadę, że w trosce o uczciwe warunki konkurencji pomiędzy wnioskami projekty powinno się wybierać na podstawie ich wysokiej jakości merytorycznej, fachowego zarządzania badaniami i rozwojem oraz spójności z celami programu, nie wykluczając dużej części innowacyjnych MŚP pragnących ubiegać się o udział w programie Eurostars. Ponadto należałoby zezwolić na finansowanie programów szkoleniowych mających na celu przygotowanie menadżerów specjalizujących się w skutecznym przekształceniu zdobyczy technologii na produkty nadające się do wprowadzenia na rynek.

1.6 W tym kontekście EKES zwraca się o ustanowienie, zgodnie z odpowiednimi procedurami wspólnego programu Eurostars, specjalnej linii budżetowej przeznaczonej na inicjatywy ponadnarodowe prowadzone przez państwa członkowskie we współpracy z organizacjami MŚP, które pragną wspierać rozpowszechnianie informacji przyjaznych MŚP, dotyczących wyników projektów Eurostars, wśród szerszego grona MŚP. Innym sposobem większego zaangażowania MŚP zainteresowanych sukcesem programu Eurostars może być stworzenie wspólnej bazy danych oraz założenie i propagowanie przez organizacje MŚP i partnerów społecznych wielojęzycznych branżowych platform internetowych.

1.7 EKES podkreśla obawę dotyczącą kryteriów wylizania wkładu MŚP w ogólne koszty projektu związane z działalnością badawczo-rozwojową. Należy wyjaśnić, że w obecnym stanie rzeczy, w ramach wspólnego programu Eurostars, MŚP będą zobowiązane do zapewnienia wspólnie co najmniej 50 % kosztów projektu związanych z badaniami i rozwojem. Ponieważ takie kryterium wykluczy wiele MŚP zorientowanych na rynek, należy zwrócić uwagę na możliwość obniżenia tej bariery do 25 % podczas oceny tymczasowej programu Eurostars⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ <http://www.eurostars-eureka.eu/>

⁽²⁾ Hartmut Hirsch-Kreinsen, „Low-Tech” Innovations („Innowacje w technologii o niskim stopniu zaawansowania”), Industry and Innovation, luty 2008 r.

⁽³⁾ Projekt pilotażowy: <http://www.pilot-project.org>

⁽⁴⁾ A6-0064/2008 (poprawka do wniosku), Parlament Europejski, Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, 2008 r.

1.8 Następnie, podczas różnych etapów monitorowania oddziaływania i rozpowszechniania wyników, państwa członkowskie i władze krajowe na obszarze UE powinny uwzględnić obawy wyrażane przez unijne i krajowe organizacje MŚP oraz przez inne podmioty badawcze. Regularna kontrola prowadzona przez grupę doradcą UE ds. MŚP oraz badań i rozwoju mogłaby stać się dla państw członkowskich i innych władz na poziomie UE i na poziomie krajowym stałym narzędziem konsultacji technicznej. W tym kontekście Obserwatorium Rynku Wewnętrzny EKES-u razem z kategorią MŚP mogłoby także działać jako członek konsultacyjnej grupy doradczej podczas etapów monitorowania, wdrażania i rozpowszechniania.

1.9 EKES podkreśla, że wspólny program Eurostars powinien być wdrażany w sposób przejrzysty i niebiurokratyczny, aby ułatwić MŚP uzyskanie informacji, wzięcie udziału, a w szczególności zaangażowanie się w działania następcze z odnośnymi zainteresowanymi instytucjami badawczo-rozwojowymi. Stąd też finansowanie projektów powinno przybrać formę kwot ryczałtowych, a w przypadkach, gdzie płatność kwoty ryczałtowej nie jest zgodna z programami krajowymi, powinno się stosować system ryczałtowej stawki procentowej.

1.10 Mając na względzie skuteczne wdrożenie programu Eurostars, powinno się wzmocnić regionalne sieci innowacyjne w celu umożliwienia im świadczenia zintegrowanych usług na korzyść innowacyjnych MŚP, dając im skuteczny dostęp do europejskiego finansowania w zakresie badań i rozwoju. Na przykład, aby zwiększyć wiedzę o poszczególnych programach finansowania MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, powinno się zacieśnić powiązania pomiędzy sieciami EUREKA, innymi istniejącymi organami publicznymi/prywatnymi oraz unijnymi/krajowymi/regionalnymi organizacjami MŚP i lepiej je koordynować. Należy finansować wydarzenia organizowane z przedstawicielskimi organizacjami MŚP mające na celu uświadomienie MŚP i zainteresowanym organizacjom znaczenia i wagi innowacji oraz roli, jaką ona odegra dla przyszłości UE.

1.11 Wynik wyboru projektów przez sektory MŚP w ramach programu Eurostars⁽⁹⁾ powinien być opublikowany w internecie przez sieć Eureka. Ponadto krótka lista kwalifikujących się projektów charakteryzujących się wysoce innowacyjną treścią, które jednak nie uzyskały dofinansowania, także powinna być dostępna. Powinny się na niej znaleźć informacje dotyczące inwestora publicznego/prywatnego, jeśli potrzebne jest dalsze dofinansowanie programu.

1.12 Skuteczna koordynacja pomiędzy władzami krajowymi odpowiedzialnymi za MŚP i polityki badawczo-rozwojowe oraz EUREKA musi być spójna i musi odpowiadać potrzebom wyrażanym przez organizacje MŚP i inne podmioty (w tym między innymi prywatne i publiczne organy badawcze). EKES wzywa zainteresowane instytucje europejskie, państwa członkowskie oraz prezydencję słoweńską i francuską do dopilnowania, by koordynacja odbywała się zgodnie z oczekiwaniami MŚP i z celami programu.

1.13 EKES apeluje o to, by w związku z udziałem MŚP w programach finansowania w zakresie badań i rozwoju oraz we wspólnym programie Eurostars, skrócić długi okres od złożenia wniosku do zatwierdzenia przez UE, aby zachęcić MŚP do przedstawiania/składania projektów.

1.14 EKES podkreśla, że w celu poprawy i zwiększenia możliwości korzystania przez MŚP z finansowania w zakresie badań i rozwoju, Komisja Europejska musi rozważyć możliwość przeniesienia niewykorzystanych środków dostępnych dla MŚP z rozdziału „Współpraca” siódmego programu ramowego (stanowiących 15 % budżetu „Priorytet tematyczny” w szóstym programie ramowym) do programu „Możliwości” (CRAFT itp.), który w sposób bardziej skuteczny obsługuje MŚP.

1.15 EKES zwraca się o większe zainteresowanie nieproporcjonalnym obciążeniem regulacyjnym w stosunku do MŚP, które może być do dziesięciu razy wyższe od obciążenia dużych przedsiębiorstw⁽⁶⁾. Pożądane jest również ograniczenie kosztów zarządzania i uproszczenie procedur składania wniosków przez MŚP, które uruchamiają programy badawczo-rozwojowe we współpracy z innymi europejskimi bądź międzynarodowymi partnerami. EKES pragnie również znalezienia rozwiązania kwestii praw własności intelektualnej i patentów europejskich⁽⁷⁾, gdyż obecnie obowiązujące w niej prawodawstwo ogranicza konkurencyjność i innowacyjność w Europie. Ponadto, jeśli chodzi o konsolidację partnerstw pomiędzy przedsiębiorstwami uczestniczącymi w projektach międzynarodowych, dostępne reguły dotyczące patentów i praw własności intelektualnej⁽⁸⁾ mogą także stanowić istotny niepieniężny atut.

2. Kontekst opinii

2.1 W Europejskiej karcie małych przedsiębiorstw przyjętej przez przywódców europejskich w roku 2000 uzgodniono, że małe przedsiębiorstwa należy uważać za główny czynnik innowacyjności i zatrudnienia oraz społecznej i lokalnej integracji w Europie⁽⁹⁾. Ponadto w październiku 2007 r. KE ogłosiła prace przygotowawcze nad Europejską kartą małych przedsiębiorstw⁽¹⁰⁾, w której zostanie określony zbiór środków, mających na celu wspieranie przedsiębiorczości, kultury przedsiębiorstwa i dostępu do kompetencji⁽¹¹⁾. W roku 2008 Komisja zbada również szereg inicjatyw dotyczących MŚP⁽¹²⁾ w celu zwiększenia ich udziału w programach UE.

2.2 Z tych podstaw wywodzi się wniosek o stworzenie szczegółowego wspólnego programu Eurostars. Program ten, wchodzący w zakres art. 169 traktatu WE oraz mający na celu uzupełnienie działania „Badania na rzecz MŚP” w ramach siódmego programu ramowego badań (PR7) i jego realizację, jest zarządzany przez sieć EUREKA i został zapoczątkowany wspólnie przez 22 państwa członkowskie oraz pięć innych krajów należących do sieci EUREKA (Islandia, Izrael, Norwegia, Szwajcaria i Turcja). Obecnie w programie Eurostars uczestniczy

⁽⁶⁾ Models to reduce the disproportionate regulatory burden on SMEs (Modele ograniczenia nieproporcjonalnego obciążenia regulacyjnego MŚP), Komisja Europejska, maj 2007 r., DG ds. Przedsiębiorczości i Przemysłu.

⁽⁷⁾ The Cost Factor in Patent Systems (Czynnik kosztu w systemach patentowych), Université Libre de Bruxelles, dokument roboczy WP-CEB 06-002, Bruksela 2006 r., patrz od str. 17

⁽⁸⁾ Ulepszenie systemu patentowego w Europie: COM(2007) 165

⁽⁹⁾ Europejska karta małych przedsiębiorstw, Rada Europejska z Feiry w dniach 19-20 czerwca 2000 r.

⁽¹⁰⁾ Małe i średnie przedsiębiorstwa — kwestią kluczową dla zapewnienia wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Przegląd śródkresowy nowocześniejszej polityki w zakresie MŚP. COM(2007) 592 końcowy, 4 października 2007 r.

⁽¹¹⁾ Luc Hendrickx, „UEAPME expectations on the proposal for a European Small Business Act” (Oczekiwania UEAPME dotyczące wniosku w sprawie Europejskiej karty małych przedsiębiorstw), 14 grudnia 2007 r.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm?pg=results

trzydzieści państw członkowskich: Austria, Belgia, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Izrael, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Węgry, Włochy, Zjednoczone Królestwo.

2.3 PR7 przyjmuje wiele środków zaproponowanych podczas przeglądu PR6⁽¹³⁾ w celu zlikwidowania luki w politykach na rzecz MŚP. PR7 obejmuje strategię na rzecz MŚP, zawierającą zarówno środki jakościowe, jak i ilościowe w celu stymulowania działania na szczeblu krajowym oraz regionalnym. Jego zamierzeniem jest stworzenie zgrupowań i sieci przedsiębiorstw, ulepszenie paneuropejskiej współpracy pomiędzy małymi przedsiębiorstwami przy zastosowaniu technologii informacyjnej, rozpowszechnianie najlepszych praktyk w zakresie porozumień o współpracy oraz wspieranie współpracy pomiędzy małymi przedsiębiorstwami⁽¹⁴⁾.

2.4 23 miliony MŚP zarejestrowane w UE stanowią 99 % wszystkich przedsiębiorstw oraz generują dwie trzecie europejskiego obrotu; stanowią także czynnik wspierający kluczowych uczestników zrównoważonego rozwoju⁽¹⁵⁾. Jednak w celu zyskania większej konkurencyjności, przedsiębiorstwa te muszą zostać zrationalizowane i przegrupowane, aby stanowiły spójną całość mającą masę krytyczną i mogły korzystać z rozwoju szczególnych funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, z parków naukowych, inkubatorów przedsiębiorczości i regionalnych polityk na rzecz innowacji⁽¹⁶⁾.

2.5 Ponadto w sprawozdaniu z badania Flash Eurobarometer zaznaczono, że rozwój MŚP może być utrudniony ze względu na charakter Europejczyków, którzy unikają ryzyka i którym brakuje ducha przedsiębiorczości⁽¹⁷⁾. A zatem jest szczególnie istotne, aby podjąć działania w celu poprawy profesjonalnego wizerunku przedsiębiorców oraz zwiększenia wiedzy obywateli o głównej roli, jaką odgrywają przedsiębiorcy w innowacji, postępie gospodarczym i ogólnym dobrobycie. Cele lizbońskie można osiągnąć jedynie poprzez odpowiedzialną, energiczną i wizjonerską przedsiębiorczość, która może swobodnie się rozwijać⁽¹⁸⁾.

2.6 Jednakże konkretne środki, które państwa członkowskie przyjmują w celu wsparcia MŚP, nie zawsze zachęcają do współpracy w prowadzeniu ponadnarodowych badań i do transferu technologii, ani też nie wspierają takich działań. Mając na uwadze zmiany rynków oraz internacjonalizację łańcuchów wartości, europejskie MŚP muszą obecnie dostosować się do silnej konkurencji globalnej poprzez angażowanie się w trwałe procesy innowacyjne w jeszcze szerszym kontekście międzynarodowym. Wspólny program Eurostars powinien nagradzać te MŚP i publiczne lub prywatne instytucje badawcze, które czynią

szczególne wysiłki, wspierając projekty badawczo-rozwojowe, rozpowszechniając ich wyniki, a także dokonując transferu i pomagając w dostępie do wiedzy. W szczególności, powinien on nagradzać projekty obejmujące instytucje i grupy i/lub pojedyncze MŚP, które zwykle w mniejszym stopniu uczestniczą w takich programach, bądź też mają trudności w dostępie do nich. EKES podkreśla znaczenie poszerzenie udziału we wspólnym programie Eurostars na wszystkie państwa członkowskie programu EUREKA, zwłaszcza zaś na te, które niedawno przystąpiły do UE i mogłyby skorzystać z podejścia transnarodowego.

2.7 Wspólny program Eurostars adresowany jest do MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, z naciskiem na zorientowane na rynek projekty badawczo-rozwojowe oraz obejmujące wielu partnerów projekty ponadnarodowe (w których bierze udział co najmniej dwóch niezależnych uczestników z różnych uczestniczących państw członkowskich). Istotnym aspektem programu jest podejście oddolne, które upoważnia MŚP prowadzące działalność w zakresie badań i rozwoju do własności i strategicznej innowacji w przedsiębiorstwach. W takich okolicznościach MŚP mają kontrolę i mogą wpływać na wyniki trwających badań zgodnie z możliwościami komercyjnymi.

3. Cele wspólnego programu Eurostars

3.1 Udział w programach badawczo-rozwojowych na podstawie art. 169 traktatu zakłada, że uczestniczące państwa członkowskie UE integrują krajowe programy badawcze poprzez angażowanie się we wspólny program badawczy. Komisja na mocy podstawy prawnej, jaką jest art. 169 określiła cztery potencjalne inicjatywy. Jedną z nich jest Eurostars — wspólny program badawczy na rzecz MŚP i ich partnerów.

3.2 Program Eurostars składa się z projektów zaproponowanych przez jedno lub więcej MŚP założonych w uczestniczących państwach członkowskich, które aktywnie angażują się w działalność badawczo-rozwojową. Projekty mogą być realizowane w każdej dziedzinie naukowej czy technologicznej (lecz muszą mieć cel cywilny). Projekty muszą być wspólne, muszą obejmować co najmniej dwóch uczestników z dwóch różnych państw uczestniczących w programie Eurostars, zaangażowanych w różną działalność związaną z badaniami, rozwojem technologicznym, demonstracją, szkoleniami i rozpowszechnianiem powiązanych informacji. Zgodnie z charakterem MŚP, okres trwania projektu jest krótki. Projekt może trwać maksymalnie do trzech lat, a w ciągu dwóch lat od zakończenia projektu, wynik badania powinien być gotowy do wprowadzenia na rynek.

3.3 Wspólny program Eurostars może stanowić znaczną dźwignię dla finansowania wspólnotowego: państwa członkowskie i pięć innych krajów sieci EUREKA (Islandia, Izrael, Norwegia, Szwajcaria i Turcja) dołożą 300 mln euro, zaś Wspólnota dołoży dalsze fundusze w wysokości jednej trzeciej wkładu państw członkowskich, w efekcie czego finansowanie publiczne osiągnie kwotę budżetu na program wysokości 400 mln euro. Zakładając stawki finansowania projektu w granicach 50-75 %,

⁽¹³⁾ Dz.U. C 234 z 22.9.2005, str. 14, Stanowisko UEAPME w sprawie następcy programu PR6 na rzecz badań i rozwoju, 01/2005.

⁽¹⁴⁾ Przegląd śródkresowy nowoczesnej polityki w zakresie MŚP, COM (2007) 592, 4 października 2007 r.

⁽¹⁵⁾ Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego: Finansowanie rozwoju MŚP — tworzenie europejskiej wartości dodanej, COM (2006) 349, 29 czerwca 2006 r.

⁽¹⁶⁾ Nauka i technologia — kluczowe dziedziny dla przyszłości Europy, COM(2004) 353, 16 czerwca 2004 r.

⁽¹⁷⁾ Observatory of European SMEs (Obserwatorium europejskich MŚP), Flash Eurobarometer 196, maj 2007 r.

⁽¹⁸⁾ Investment in Knowledge and Innovation (Inwestycja w wiedzę i innowację), INT/325, Dz.U. C 256 z 27.10.2007, str. 8.

EUROSTARS w trakcie trwania programu może zgromadzić pomiędzy 133 a 400 mln euro dodatkowych środków prywatnych (efekt dźwigni). Oczekiwane uczestnictwo jest obliczane przy założeniu średniego kosztu każdego projektu Eurostars w wysokości 1,4 mln euro. Przy średniej stawce finansowania w wysokości 50 %, stawce finansowania publicznego w wysokości 0,7 euro na projekt oraz ogólnym budżecie programu w kwocie 400 mln euro, możliwe jest sfinansowanie 565 projektów.

3.4 Zatem wkład Wspólnoty wypełnia lukę w finansowaniu na wczesnym etapie badań i rozwoju, gdy działalność innowacyjna jest obciążona stosunkowo wysokim ryzykiem i zgromadzenie wyłącznie prywatnych inwestorów może nie być możliwe⁽¹⁹⁾. Interwencja wspólnotowa za pomocą inwestycji publicznych na korzyść programu Eurostars zachęci więcej MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju do poszukiwania inwestorów prywatnych w celu rozwijania innowacyjnych produktów czy usług.

3.5 Jeśli chodzi o finansowanie, to w państwach członkowskich należy rozważyć możliwość odpisywania od podatku kwot na inwestycje w badania i rozwój, co byłoby atrakcyjne dla inwestorów nawet w najgorszym wypadku, kiedy mogliby oni skorzystać przynajmniej z takich ulg. Korzyść dla MŚP jest alternatywną formą finansowania.

3.6 Jednakże istnieją obawy, że duża część MŚP może nie wziąć udziału w inicjatywie UE na rzecz konkurencyjnej innowacji. Kryterium kwalifikowalności do programu Eurostars, mające zastosowanie do MŚP prowadzących działalność w zakresie badań i rozwoju, polega na tym, że MŚP składające projekt musi przeznaczyć co najmniej 10 % obrotu lub pełnych etatów na działalność badawczą. Nawet jeśli to ograniczenie stosuje się do głównego partnera projektu, może to nadal uniemożliwić wielu małym przedsiębiorstwom proponowanie innowacyjnych projektów. W wyniku tego program może przyciągać jedynie już skonsolidowane, nowoczesne przedsiębiorstwa, które mogłyby mieć dostęp do innych, bardziej dla nich odpowiednich form finansowania.

3.7 Ponadto w niektórych krajach UE koszty działalności badawczo-rozwojowej są bardzo często zintegrowane z innymi kosztami operacyjnymi i mogą zatem nie być identyfikowane rozłącznie⁽²⁰⁾. Dlatego też definicja wskaźników badawczo-rozwojowych stosowana przez OECD wykazuje pewne niedoskonałości w zastosowaniu do innowacyjnych małych przedsiębiorstw, ponieważ wskaźniki te nie uwzględniają części działalności określanej jako wiedza nieskodyfikowana, którą trudno jest określić ilościowo⁽²¹⁾.

3.8 Również według OECD, „sektor zaawansowanych technologii” jest określony jako branże, których udział obrotów przeznaczanych na działalność badawczo-rozwojową wynosi

⁽¹⁹⁾ „Annual Survey of Pan-European Private Equity & Venture Capital Activity” („Roczny przegląd paneuropejskiego kapitału prywatnego i działalności kapitału wysokiego ryzyka”), 2004 r.

⁽²⁰⁾ Tablica wyników UE dotycząca inwestycji w badania i rozwój za 2007 r. str. 20, opracowana przez Wspólne Centrum Badawcze oraz Dyрекcję Generalną ds. Badań (DG RTD).

⁽²¹⁾ H. Hirsch-Kreinsen, „Low-Technology”: A forgotten sector in innovation policy („Technologie o niskim stopniu zaawansowania” — zapomniany sektor w polityce na rzecz innowacji), Wydział Ekonomii i Nauk Społecznych, Uniwersytet Dortmundzki, 15 marca 2006 r.; UAPME, „Towards an Innovation Policy for Crafts, Trades and SMEs” („W kierunku polityki na rzecz innowacyjności rzemiosł, branż i MŚP”), 27 października 2004 r.

ponad 4 %. Sektor ten nawet w wysoko rozwiniętych gospodarkach stanowi około 3 % PKB, co oznacza, że 97 % całej działalności gospodarczej oraz większość procesów innowacyjnych ma miejsce w sektorach, określonych przez OECD jako „technologie o średnim stopniu zaawansowania” lub „o niskim stopniu zaawansowania”⁽²²⁾. Dane te wskazują, że duża część innowacyjnych przedsiębiorstw mogłaby zostać wyłączona, jeśli dostęp do programu finansowania będzie ograniczony do 10-procentowego progu badań i rozwoju, co nie wywoła pozytywnego nastawienia do innowacji, które jest podstawowym założeniem przedmiotowej europejskiej inicjatywy.

3.9 Wobec powyższego EKES jest zdania, że projekty należy wybierać na podstawie ich jakości i zgodności z celami programu oraz że należy usunąć rzeczoną dziesięcioprocentową próg.

3.10 Kolejny wymóg programu Eurostars jest taki, że uczestniczące MŚP prowadzące działalność w zakresie badań i rozwoju powinny być w stanie przeprowadzić znaczną część prac badawczo-rozwojowych. Nie powinno się wykluczać współpracy z innymi partnerami, takimi jak inne MŚP, lokalne zgrupowania, duże przedsiębiorstwa gotowe dzielić cele programowe, instytucje badawcze czy uniwersytety. Ponadto w określeniu klastra powinno się zawrzeć potrzebę umieszczenia MŚP zajmujących się badaniami i rozwojem na obszarze uniwersytetu bądź innej uczelni wyższej, tak aby ułatwić dającą obustronne korzyści wymianę między nimi.

3.11 W odniesieniu do wkładów poszczególnych innowacyjnych MŚP biorących udział w programie Eurostars ważne jest, aby wyjaśnić, że to MŚP prowadzące działalność w zakresie badań i rozwoju muszą wspólnie zapewnić co najmniej 50 % kosztów na działalność badawczo-rozwojową w ramach projektu. Niemniej jednak powyższe kryterium może nadal wyłączać wiele opartych na rynku MŚP, a zatem powinno się rozważyć możliwość obniżenia tej bariery do 25 % podczas tymczasowej oceny programu Eurostars⁽²³⁾.

3.12 Powiązanie z innymi instrumentami finansowymi objętymi Ramowym programem na rzecz konkurencyjności i innowacji nadal wymaga dalszego wyjaśnienia. Program finansowania musi ponadto zostać bardziej uelastyczniony i dostosowany do potrzeb MŚP, uwzględniając jednocześnie pozytywne doświadczenia z funduszami gwarancyjnymi na badania i rozwój, aby pozwolić przedsiębiorstwom na przyjęcie dłuższej perspektywy biznesowej.

3.13 Lepsze ramy regulacyjne z systematycznymi konsultacjami z przedstawicielami organizacji MŚP oraz z szerszym gronem zainteresowanych stron obniżą koszty operacyjne i ryzyko, zwiększą opłacalność, podwyższą przepływ kapitału wysokiego ryzyka i poprawią działanie rynków kapitału wysokiego ryzyka. Przyniesie to szczególne korzyści innowacyjnym MŚP. Finansowanie takie będzie uzupełniało wsparcie publiczne w bardzo wczesnych etapach przekształcania nakładów badawczych na ofertę handlową.

⁽²²⁾ Towards an Innovation Policy for Crafts, Trades and SMEs („W kierunku polityki na rzecz innowacyjności rzemiosł, branż i MŚP”), UEAPME, 27 października 2004 r.

⁽²³⁾ Parlament Europejski, Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, A6-0064/2008

3.14 Komisja podjęła zobowiązanie do propagowania środków na rzecz zwiększenia inwestycji transgranicznych z funduszy kapitału wysokiego ryzyka⁽²⁴⁾. Rynek kapitału wysokiego ryzyka w Europie jest podzielony i składa się obecnie z 27 odmiennie działających środowisk. Ma to niekorzystny wpływ zarówno na zbieranie funduszy, jak i na inwestycje.

3.15 Istnieje zatem potrzeba wypracowania lepszego środowiska dla inwestycji za pomocą kapitału wysokiego ryzyka oraz potrzeba stworzenia przez państwa członkowskie zachęt dla inwestorów prywatnych w celu zaangażowania ich we wspólną międzynarodową działalność badawczą⁽²⁵⁾, a także potrzeba propagowania zaangażowania usług wsparcia dla biznesu świadczonych na rzecz MŚP, mających na celu służyć pomocą dla przedsiębiorstw, które skutecznie przechodzą przez etap zapoczątkowania działalności.

4. Poprawa koordynacji wspólnego programu Eurostars

4.1 Program Eurostars ma na celu pomoc MŚP w każdym kontekście technologicznym lub przemysłowym, prawnym bądź organizacyjnym, koniecznym dla ustanowienia europejskiej współpracy na szeroką skalę pomiędzy państwami członkowskimi, w dziedzinie nauk stosowanych i innowacji. W konsekwencji zwiększy on możliwości wprowadzania na rynek przez MŚP prowadzące działalność w zakresie badań i rozwoju nowych, konkurencyjnych produktów, procesów i usług.

4.2 Internacjonalizacja projektu może przyczynić się do uniknięcia dublowania wysiłków innowacyjnych i powinna stanowić możliwość przyjęcia wspólnych polityk oraz wprowadzenia przyspieszonych działań w celu ograniczenia obciążenia administracyjnego⁽²⁶⁾. Z pomocą wspólnego programu Eurostars możliwe będzie przekonanie wielu MSP do skorzystania ze

współpracy międzynarodowej pod warunkiem, że będą one w stanie zaproponować projekt i bezpośrednio nim zarządzać. Jednakże w celu uniknięcia nierównoważnego uczestnictwa w programie, powinno się drobiazgowo zaplanować zaangażowanie w zintegrowane projekty i sieć doskonałości.

4.3 Obok wsparcia dla MŚP, powinniśmy również rozważyć sposoby, za pomocą których rządy mogą bardziej bezpośrednio wspierać innowacje poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury. Istnieje bardzo duża wspólnota „instytucji” badawczych, do których mogą należeć stowarzyszenia lub przedsiębiorstwa badawcze, których zadaniem jest wspieranie innowacji, szczególnie tych wprowadzanych przez MŚP. Istnieją również parki naukowe i tzw. science shops (uniwersyteckie jednostki naukowo-badawcze realizujące zadania na rzecz społeczności lokalnych), inkubatory przedsiębiorczości, regionalne i lokalne organy rządowe, a także organizacje zajmujące się transferem wiedzy. Zapewniają one istotne wsparcie dla młodych technologicznie zaawansowanych MŚP, a nawet dla bardziej tradycyjnych MŚP, które rozważają przejście na strategię oparte na innowacji. Prezydencja słoweńska UE oraz następująca po niej prezydencja francuska powinny monitorować, w jaki sposób można zorganizować koordynację programu Eurostars na szczeblu UE i szczeblu krajowym, aby osiągnął optymalny poziom i aby można było uniknąć dublowania się funkcji oraz ryzyka zamieszania wśród istniejących agencji MSP.

4.4 EKES ponadto kilkakrotnie zalecał wykorzystanie znacznie większej części zasobów funduszy strukturalnych UE do rozwijania wspólnych infrastruktur naukowych, szczególnie tych dostosowanych do potrzeb MŚP. Wysoce korzystne mogłoby być również wykorzystanie finansowania pochodzącego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego⁽²⁷⁾.

Bruksela, 29 maja 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁴⁾ Komisja proponuje środki na rzecz zwiększenia inwestycji transgranicznych za pomocą funduszy kapitału wysokiego ryzyka IP/08/15, 7 stycznia 2008 r.

⁽²⁵⁾ Finansowanie rozwoju MŚP — tworzenie europejskiej wartości dodanej, COM(2006) 349, 29 czerwca 2006 r.

⁽²⁶⁾ Wnioski Komisji Europejskiej dotyczące ograniczenia obciążenia administracyjnego w 2008 r., MEMO/08/152 z 10 marca 2008 r.

⁽²⁷⁾ Dz.U. C 65 z 17.3.2006, Dz.U. C 256 z 27.10.2007, str. 17.